

Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Kraujo donorų registras

**KRAUJO DONORŲ REGISTRO
DUOMENYS 2013 M.**

Vilnius, 2014

Kraujo donorų registro duomenys 2013 m.

Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Didžioji g. 22, LT-01128 Vilnius

Tel. (8 5) 212 3913

Faksas (8 5) 262 4663

El. paštas institutas@hi.lt

www.hi.lt

Parengė Kraujo donorų registras

TURINYS

Ižanga.....	3
Sąvokos.....	4
1. Registro duomenys	6
2. Duomenys apie kraujo donorus	6
2.1. Kraujo donorų aktyvumas	8
2.2. Kraujo donorai pagal atlygintinas ir neatlygintinas donacijas	9
2.3. Kraujo donorai pagal lytį ir amžiaus grupes.....	10
2.4. Nauji kraujo donorai.....	13
3. Donacijos Lietuvoje.....	14
3.1. Donacijų pasiskirstymas pagal savivaldybes.....	15
3.2. Donacijų pasiskirstymas kraujo donorystės įstaigose	16
3.3. Donacijų pasiskirstymas pagal kraujo donorų amžių ir lytį	16
3.4. Atlygintinos ir neatlygintinos donacijos.....	18
4. Kraujo donorystės laikino atidėjimo ir uždraudimo atvejai ir priežastys	21
4.1. Kraujo donorystės laikino atidėjimo atvejai ir priežastys	22
4.2. Kraujo donorystės uždraudimo atvejai ir priežastys.....	23
5. Patvirtinti infekcinių ligų žymenų atvejai tiriant donorų kraują.....	23
6. Literatūros sąrašas	29

Ižanga

Higienos institutas Kraujo donorų registro (toliau – Registras) tvarkytoju paskirtas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 21 d. įsakymu Nr. V-455 „Dėl kraujo donorų registro“. Registro nuostatai patvirtinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1998 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. 713 „Dėl kraujo donorų registro nuostatų patvirtinimo ir veiklos pradžios nustatymo“.

Registro paskirtis – registruoti Lietuvos Respublikos kraujo ir kraujo sudėtinių dalių donorus (toliau – kraujo donoriai), rinkti, kaupti, apdoroti, sisteminti, saugoti ir teikti fiziniams bei juridiniams asmenims Registro duomenis ir dokumentus, atlikti kitus Registro duomenų tvarkymo veiksmus. Registras veiklą pradėjo 2012 m. balandžio 1 d., duomenys Registre kaupiami nuo 2012 m. birželio 1 dienos.

Registre kaupiami kraujo donorų bei atliktų donacijų duomenys, kuriuos automatiškai perduoda kraujo donorystės įstaigos, licencijuotos kraujo donorystės veiklai (toliau – KDĮ). Higienos instituto specialistai administruoja Registro duomenų bazę, užtikrina tinkamą, nepertraukiamą Registro veiklą ir duomenų saugą, rengia ketvirtines ir metines statistines ataskaitas, kurios talpinamos Higienos instituto interneto tinklalapyje adresu www.hi.lt.

2013 m. Registrui duomenis teikė keturios KDĮ: VšĮ Nacionalinis kraujo centras, VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikos, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninė VšĮ Kauno klinikos ir VšĮ „Kauno kraujo centras“ (pastaroji duomenis teikė iki 2013-04-26).

Bendroje duomenų bazėje pradėjus kaupti duomenis apie kraujo donorus (kraujo tyrimų rezultatus, aptiktus infekcinių ligų žymenis, kraujo ar kraujo sudėtinių dalių ėmimo datas ir kt.), KDĮ darbuotojai gali bet kuriuo metu matyti Registre esančią informaciją.

Leidinyje pateikta 2013 metų Registro statistinė informacija apie šalies kraujo donorus (pagal lytį, amžiaus grupes, tam tikrų kraujo tyrimų rezultatus) ir atliktas donacijas (pagal donorų lytį bei amžių, pasiskirstymą savivaldybėse, atlygintinumą, laikino atidėjimo ir uždraudimo priežastis ir kt.). 2006–2012 metų duomenys imti iš suvestinių KDĮ statistinių ataskaitų Nr. 30-1 (Sveikata).

Dėkojame Viešosios įstaigos Nacionalinis kraujo centras specialistams už metodinę pagalbą rengiant skyrių „Patvirtinti infekcinių ligų žymenų atvejai tiriant donorų kraują“.

Sąvokos

1. Kraujo donoras – sveikas asmuo, kurio sveikatos būklė atitinka Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytus reikalavimus, savanoriškai duodantis kraujo ar kraujo sudėtinių dalių (toliau – kraujas).
2. Kraujo donorystės įstaiga – Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka licencijuota valstybės asmens sveikatos priežiūros viešoji įstaiga ar jos padalinys, atsakingi už kraujo ar jo komponentų surinkimą ir ištyrimą, neatsižvelgiant į tai, kokiam tikslui bus naudojamas kraujas ar jo komponentai, ir už kraujo ir jo komponentų surinkimą, ištyrimą, perdirbimą, laikymą bei paskirstymą, jeigu kraujas ir jo komponentai naudojami transfuzijai, arba Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka licencijuota įmonė, atsakinga už plazmos, naudojamos tik kaip pradinė medžiaga vaistiniams preparatams gaminti, surinkimą ir ištyrimą. Ši sąvoka neapima ligoninių kraujo bankų.
3. Pirminis donoras – donoras, kraujo davęs pirmą kartą. Šis donoras, ataskaitiniu laikotarpiu donavęs antrą kartą ir daugiau, laikomas nuolatiniu.
4. Pakartotinis donoras – donoras, kurio paskutinė donacija buvo seniau kaip prieš 2 metus.
5. Nuolatinis (reguliarus) donoras – donoras, kuris reguliariai duoda kraujo minimaliais nustatytais laiko tarpais pastaruosius 2 metus.
6. Donacija – kraujo davimas.
7. Registre įregistruoti asmenys – visi asmenys, siekiantys tapti kraujo donorais, kurių asmens duomenys ataskaitiniu laikotarpiu įrašyti Registro duomenų bazėje, jiems suteikiant identifikavimo numerį.
8. Registre užregistruoti asmenys – Registre įregistruoti asmenys, kurie ataskaitiniu laikotarpiu davė kraujo arba kurie neperėjo medicininės atrankos.
9. Naujas kraujo donoras – donoras, kuris per ataskaitinį laikotarpį kraujo davė pirmą kartą, nepriklausomai nuo to, kiek kartų donavo vėliau.
10. 2013 m. kraujo donorai – donorų, kurie 2013 metais davė kraujo bent vieną kartą, skaičius.
11. 2013 m. pirminiai donorai – donorų, kurie 2013 m. davė kraujo pirmą ir vienintelį kartą, skaičius. Į šią imtį neįtraukiami tie pirminiai donorai, kurie 2013 m. davė kraujo du kartus ir daugiau.
12. 2013 m. pakartotiniai/nuolatiniai donorai – donorų, kurie 2013 m. davė kraujo pirmą, bet ne vienintelį kartą, skaičius bei donorų, davusių kraujo ankstesniais metais ir bent vieną kartą

2013 metais, skaičius. Pakartotinių ir nuolatinių donorų aibės apjungiamos, nes atskirų šių aibių skaičiavimas sudėtingas.

13. 2013 m. donacijos – 2013 m. užregistruotų kraujo davimų skaičius.

14. Apsirūpinimo krauju šalyje rodikliai:

$$14.1. \text{ Donorų skaičius, tenkantis } 1000 \text{ gyventojų} = \frac{\text{Donorų skaičius}}{\text{Vidutinis metinis gyventojų skaičius}} \times 1000$$

$$14.2. \text{ Donacijų skaičius, tenkantis } 1000 \text{ gyventojų} = \frac{\text{Donacijų skaičius}}{\text{Vidutinis metinis gyventojų skaičius}} \times 1000$$

15. Kraujo donorų aktyvumo rodikliai:

$$15.1. \text{ Vidutinis donacijų skaičius, tenkantis vienam kraujo donorui} = \frac{\text{Donacijų skaičius}}{\text{Donorų skaičius}}$$

$$15.2. \text{ Donacijų skaičius, tenkantis } 1000 \text{ kraujo donorų} = \frac{\text{Donacijų skaičius}}{\text{Donorų skaičius}} \times 1000$$

16. Patvirtintų infekcinių ligų (sifilio, hepatitų C ir B, ŽIV) žymenų dažnis – naujų patvirtintų infekcinių ligų žymenų per ataskaitinį laikotarpį atvejų skaičius, tenkantis 100 000 donorų. Šis rodiklis skaičiuojamas atskirai tarp pirminių ir pakartotinių/nuolatinių donorų.

$$d = \frac{A}{D} \times 100000,$$

kur:

d – patvirtintų konkrečios infekcinės ligos žymenų dažnis konkrečioje donorų populiacijoje;

A – ataskaitiniu laikotarpiu patvirtintų infekcinės ligos žymens atvejų skaičius konkrečioje donorų populiacijoje;

D – ataskaitiniu laikotarpiu užregistruotų donorų skaičius konkrečioje populiacijoje.

1. Registro duomenys

Kraujo donorų registre įregistruojami visi asmenys, pageidaujantys tapti kraujo donorais. Nuo duomenų kaupimo Registre pradžios (2012 m. birželio 1 d.) iki 2013 m. gruodžio 31 d. Registre įregistruoti 77 001 asmuo, iš kurių 2013 metais įregistruoti 42 084 (1 lentelė).

1 lentelė. Registre įregistruoti asmenys

Rodiklio pavadinimas	Absoliutus skaičius
Iki 2013-12-31 įregistruotų asmenų skaičius	77 001
2013 m. įregistruotų asmenų skaičius, iš viso	42 084
Iš jų: įregistruotų donorų	32 768
Išregistruotų 2013 m. mirusių asmenų skaičius	211

2. Duomenys apie kraujo donorus

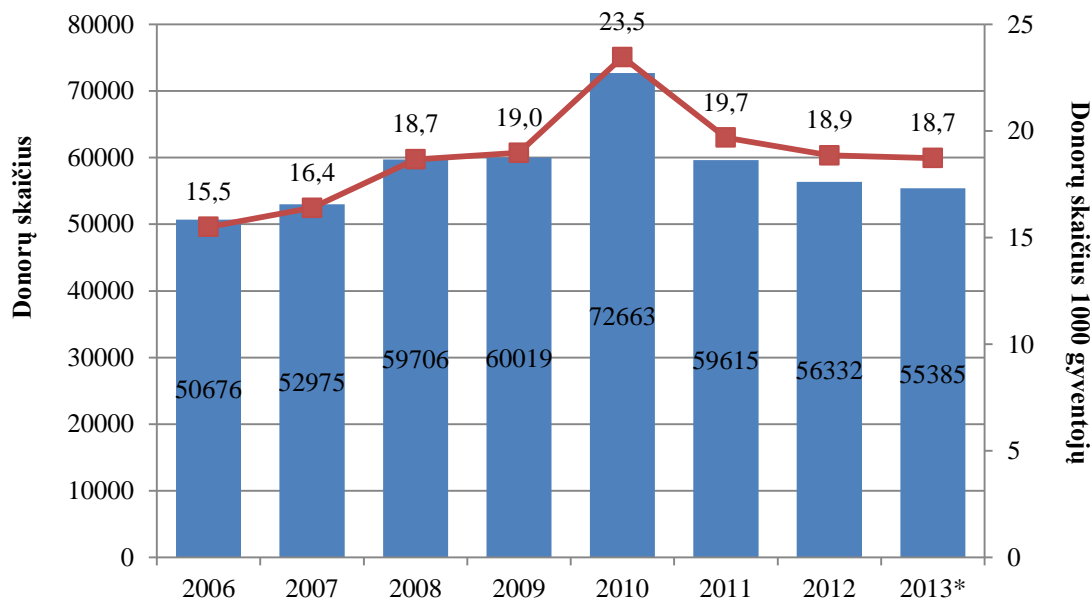
2013 m. Kraujo donorų registre užregistruoti 61 033 asmenys, pageidaujantys duoti kraujo ar jo sudėtinių dalių, iš kurių kraujo donorais tapo 55 385 (18,7/1000 gyventojų), t. y. bent vieną kartą per metus davė kraujo ar jo sudėtinių dalių. Užregistruotų donorų tarpe buvo 25 353 (8,6/1000 gyventojų) pirminiai donoriai, kurie 2013 m. kraujo davė pirmą ir tik vieną kartą (2 lentelė).

2 lentelė. Registre 2013 m. užregistruoti asmenys

Rodiklio pavadinimas	Absoliutus skaičius	Rodiklis 1000 gyventojų
Asmenų, pageidaujančių duoti kraujo ar kraujo sudėtinių dalių, skaičius, iš viso	61 033	20,6
Iš jų		
Kraujo donorų skaičius, iš viso	55 385	18,7
Iš jų:		
Pirminiai donoriai	25 353	8,6
Nuolatiniai/pakartotiniai donoriai	30 032	10,2

Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO) duomenimis, tam, kad šalis galėtų savarankiškai apsirūpinti krauju ir jo produktais, būtina, kad kraują duotų 2–6 proc. šalies gyventojų. Lietuvoje 2013 metais kraujo ar jo sudėtinių dalių davė 1,9 proc. šalies gyventojų.

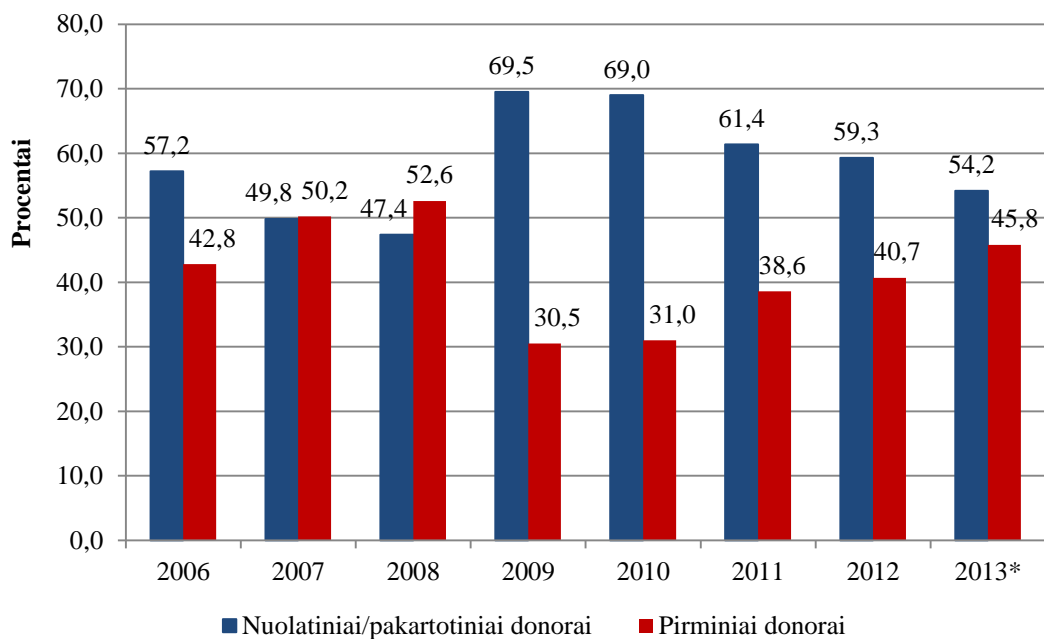
2006–2012 metų *suvestinių statistinių ataskaitų Nr. 30-1* duomenimis daugiausiai kraujo donorų užregistruota 2010 m. – 72 663 (23,5/1000 gyventojų), mažiausiai 2006 m. – 50 676 donorai (15,5/1000 gyventojų) (1 pav.).

1 pav. Kraujo donorų skaičius 2006–2013 m.

*2013 m. registro duomenys

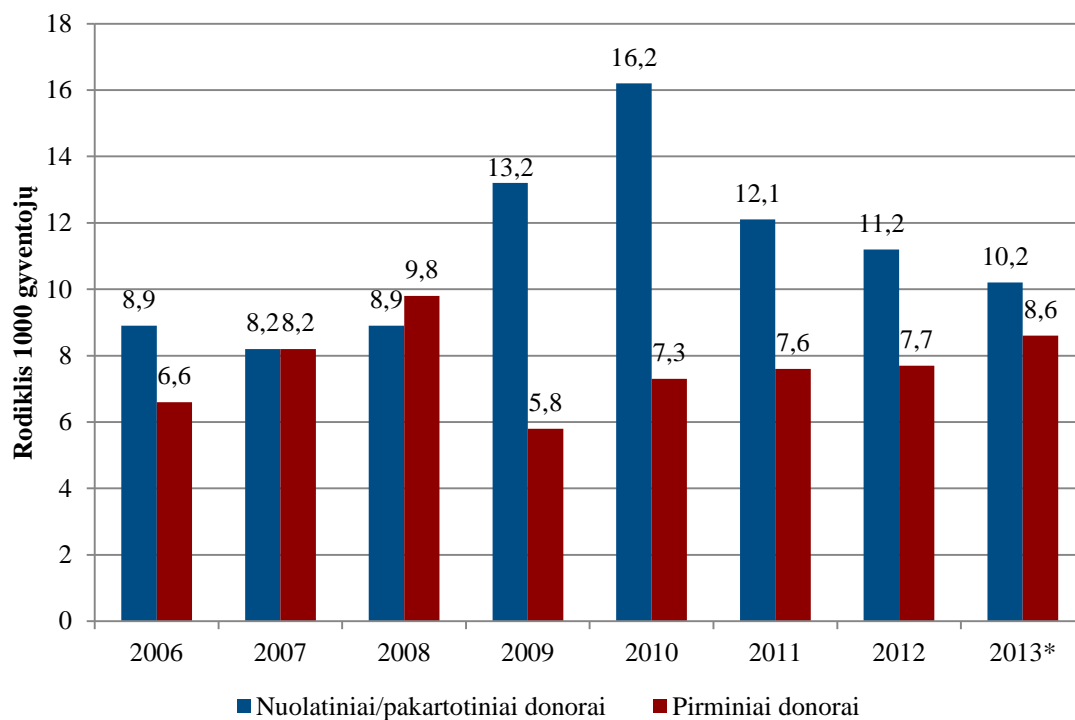
Tarp 2013 m. užregistruotų kraujo donorų buvo 25 353 (45,8 proc.) pirminiai donorai, kurie kraujo davė pirmą ir tik vieną kartą ir 30 032 (54,2 proc.) nuolatiniai/pakartotiniai donorai. Donorai, 2013 m. kraujo davę pirmą, bet ne vienintelį kartą, priskiriami prie nuolatinių/pakartotinių. Lyginant su *suvestinių statistinių ataskaitų Nr. 30-1* 2006–2012 metų duomenimis, nuo 2009 m. pirminių donorų daugėjo (2 pav.).

2 pav. Pirminių ir nuolatinių/pakartotinių donorų santykis procentais 2006–2013 m.

*2013 m. registro duomenys

2013 m. 1000 gyventojų teko 18,7 donorų, kurių tarpe 8,6 pirminių donorų ir 10,2 nuolatinių/pakartotinių donorų. *Suvestinių statistinių ataskaitų Nr. 30-1* 2006–2012 metų duomenimis, daugiausiai nuolatinių/pakartotinių donorų 1000 gyventojų teko 2010 m. (16,2/1000 gyventojų). Pirminių ir nuolatinių/pakartotinių donorų santykio kitimas 2006–2013 metais pavaizduotas 3 paveiksle.

3 pav. Pirminių ir nuolatinių/pakartotinių donorų skaičius 1000 gyventojų 2006–2013 metais
*2013 m. registro duomenys

2.1. Kraujo donorų aktyvumas

Kraujo donorų aktyvumo įvertinimo rodikliu laikomas donacijų, tenkančių vienam kraujo donorui skaičius. Lietuvos kraujo donorystės įtaigose kraujo ir kraujo sudėtinių dalių paėmimo iš donorų kriterijai, davimo dozės ir dažnumas buvo nustatyti vadovaujantis 2013 metais galiojusi Sveikatos apsaugos ministerijos 1998 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. 605 „Dėl kraujo ir kraujo sudėtinių dalių paėmimo iš donorų tvarkos, davimo dozių ir dažnumo patvirtinimo“¹. Didesnis vienam kraujo donorui tenkančių donacijų skaičius per metus parodo kraujo donorų aktyvumą. 2013 m. vienam donorui teko vidutiniškai 1,64 donacijos.

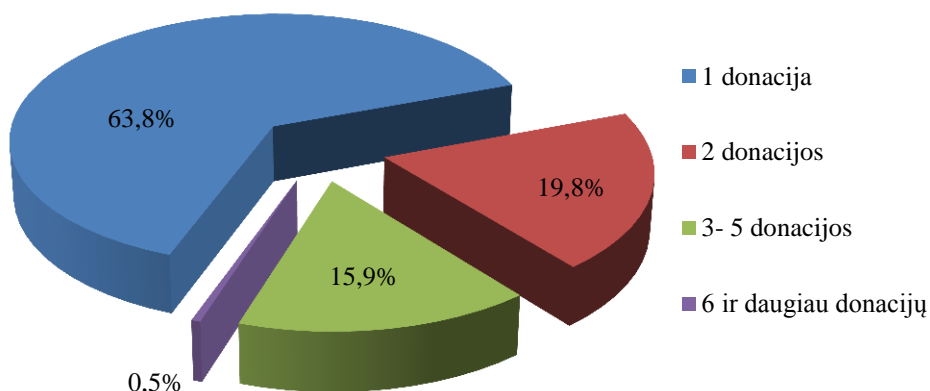
¹ Neteko galios nuo 2014 m. gegužės 1 d., įsigaliojus Sveikatos apsaugos ministro 2014 m. kovo 27 d. įsakymui Nr. V-411 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. vasario 4 d. įsakymo Nr. V-84 „Dėl Kraujo donorų sveikatos tikrinimo tvarkos aprašo, privalomųjų tyrimų sąrašo, reikiamų sveikatos rodiklių ir Kraujo donorų apklausos anketos patvirtinimo“ pakeitimo“.

Registro duomenimis 2013 m. didžiausias to paties donoro kraujo davimų skaičius – 22 donacijos, tiek kartų kraujo davė vienas donoras, išlaikant nustatytus minimalius laiko tarpus tarp donacijų, 17 donorų kraujo davė po 10 kartų, 35 340 – donavo vieną kartą (3 lentelė).

3 lentelė. Donorų ir jų atliktų donacijų skaičius 2013 m.

Donorų sk.	1	1	2	5	4	6	8	6	6	8	10	19	17	25	33	51	100	950	2752	5086	10955	35340
Donacijų sk.	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

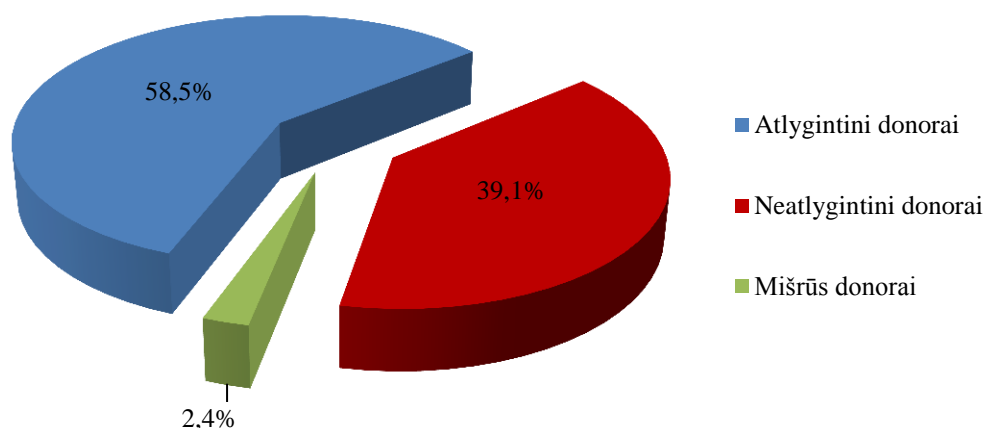
Apžvelgiant donorų procentinį pasiskirstymą pagal donacijų skaičių, daugiau kaip pusė visų donorų (63,8 proc.) kraujo ar jo sudėtinių dalių davė 1 kartą, beveik penktadalis (19,8 proc.) – 2 kartus. 6 kartus ir daugiau, išlaikant nustatytus minimalius laiko tarpus tarp donacijų, kraujo ar jo sudėtinių dalių davė 0,5 proc. donorų (4 pav.).

4 pav. Donorų pasiskirstymas pagal donacijų skaičių 2013 m. (proc.)

2.2. Kraujo donoriai pagal atlygintinas ir neatlygintinas donacijas

2013 metais buvo užregistruoti 21 645 (39,1 proc.) neatlygintini donoriai (kraujo ar jo sudėtinių dalių davė tik neatlygintinai), 32 391 (58,5 proc.) atlygintini (donavę tik už piniginių atlygį) ir 1 349 (2,4 proc.) donoriai, kurie kraujo ar jo sudėtinių dalių davė ir atlygintinai ir neatlygintinai (5 pav.). Aprašomuoju laikotarpiu 1000 gyventojų teko 7,3 neatlygintinų ir 10,9 atlygintinų donorų.

5 pav. Kraujo donorų pasiskirstymas pagal donacijų atlygintinumą 2013 m. (proc.)

Mišriai davusių kraujo donorų tarpe daugiau nei pusės jų (61,1 proc.) atlygintinos ir neatlygintinos donacijos pasiskirstė po lygiai, beveik trečdalis (27,5 proc.) donavo dažniau atlygintinai, nei neatlygintinai, o likusi dalis (11,4 proc.) donorų kraujo ar jo sudėtinių dalių dažniau davė neatlygintinai (4 lentelė).

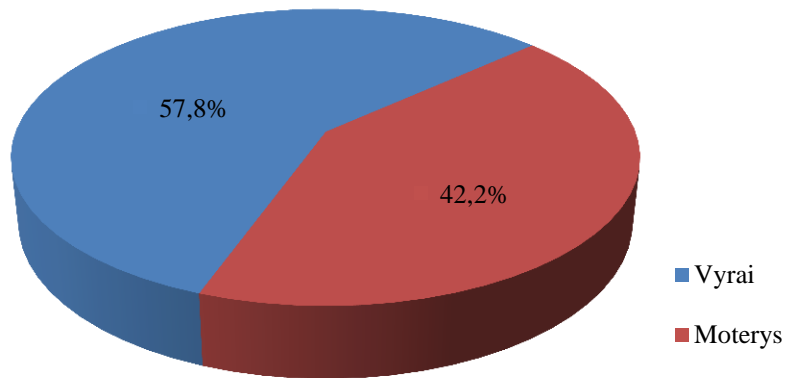
4 lentelė. Mišriai donavusių donorų skaičius pagal donacijų proporcijas 2013 m.

Donacijų proporcijos	Donorų skaičius	
	Abs. sk.	Proc.
Atlygintinų ir neatlygintinų donacijų po lygiai	824	61,1
Daugiau atlygintinų donacijų	371	27,5
Daugiau neatlygintinų donacijų	154	11,4
Iš viso	1349	100

2.3. Kraujo donoriai pagal lytį ir amžiaus grupes

Kraujo donorų pasiskirstymo pagal lytį ir amžių apžvalgai naudojami visi Registro duomenys, sukaupti nuo 2012 m. birželio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d.

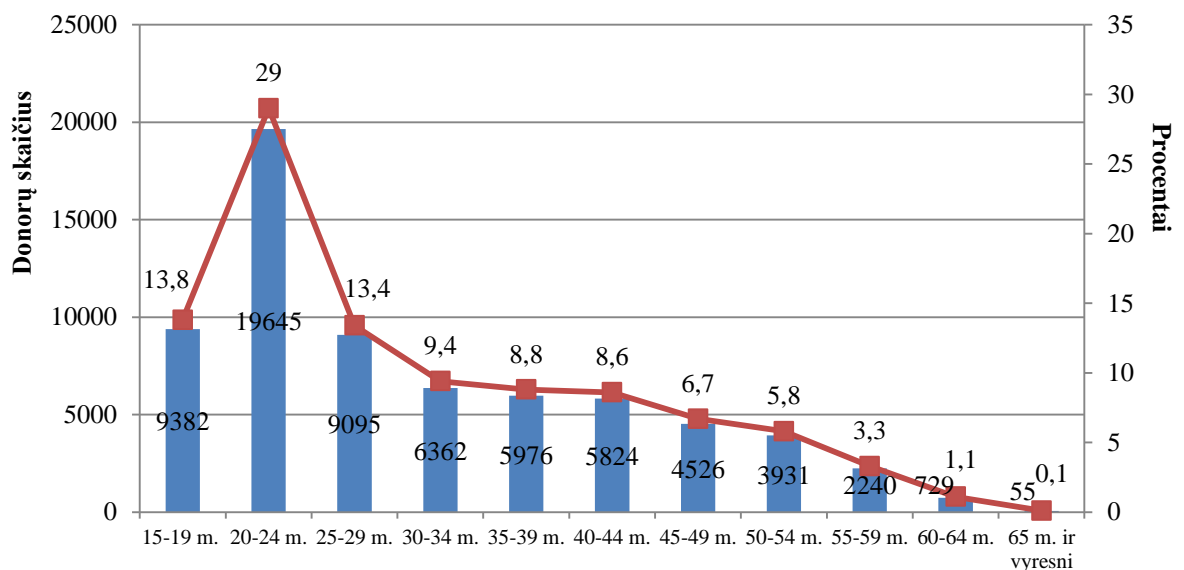
2013 m. pabaigoje Registre iš viso užregistruoti 67 765 donoriai, tarp kurių vyrų buvo 39 198 (57,8 proc.), moterų – 28 567 (42,2 proc.) (6 pav.).

6 pav. Kraujo donorų pasiskirstymas pagal lytį (proc.)*

*Registro duomenys nuo 2012-06-01 iki 2013-12-31

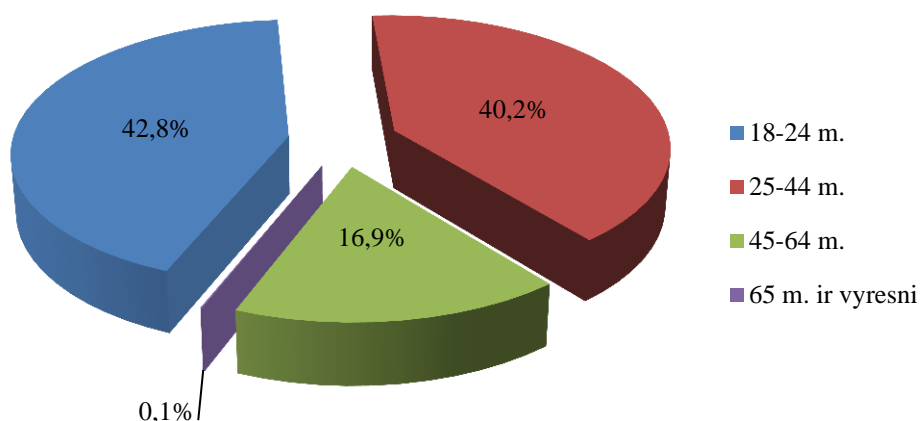
Aktyviausi buvo 20–24 m. amžiaus grupei priklausantys donoriai, jie sudarė beveik trečdalį visų užregistruotų donorų (29 proc.). Didėjant amžiui, donorų skaičius santykinai mažėjo, 50–54 metų amžiaus grupei priklausė 5,8 proc., o vyriausiai amžiaus grupei (65 m. ir vyresni) – 0,1 proc. donorų (7 pav.).

7 pav. Kraujo donorų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes*

*Registro duomenys nuo 2012-06-01 iki 2013-12-31

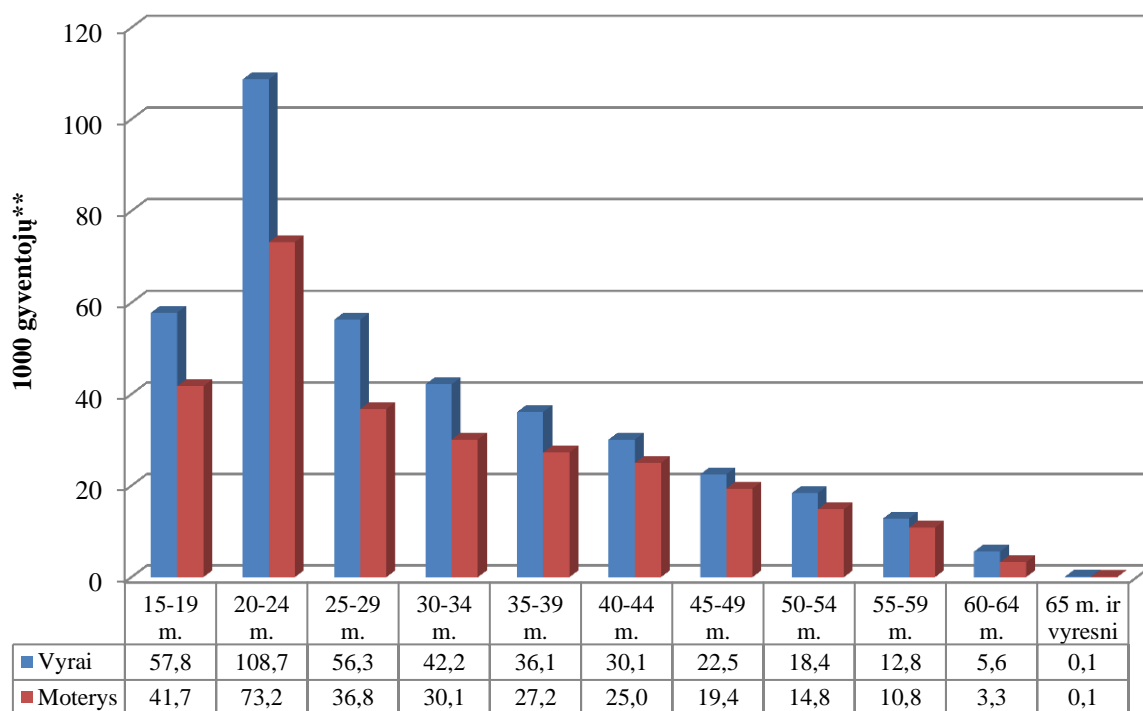
PSO Globalios duomenų bazės kraujo saugumui įvertinti 2011 m. suvestinėje ataskaitoje (angl. *Global database on blood safety. Summary Report 2011*) (toliau – GDBS suvestinė ataskaita 2011 m.), apibendrinus 77 šalių narių duomenis apie donorų amžių, skelbiama, kad vos 5 proc. donorų yra iki 18 m., 31 proc. donorų yra 18–24 m., 35 proc. – 25–44 m., 26 proc. – 45–64 m. ir 3 proc. vyresnių kaip 65 metų. Šalies donorų pasiskirstymas atitinkamose amžiaus grupėse pavaizduotas 8 paveiksle. Statistiniai duomenys rodo, kad jaunesni asmenys dažniau būna kraujo donorais.

8 pav. Šalies kraujo donorų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes (proc.)*

*Registro duomenys nuo 2012-06-01 iki 2013-12-31

Pagal lytį ir amžių daugiausiai 2013 m. pabaigoje buvo 20–24 m. amžiaus donorų vyrų (11 996 donoriai) ir to paties amžiaus moterų (7 649 donorės). 1000 šios amžiaus grupės ir lyties gyventojų atitinkamai teko 108,7 donoriai ir 73,2 donorės. Antroje pagal gausumą 15–19 m. amžiaus grupėje vyrų buvo 5 563 (57,8 donorų/1000 šios amžiaus grupės vyrų), moterų – 3 819 (41,7 donorų/1000 šios amžiaus grupės moterų). Didėjant kraujo donorų amžiui, skirtumas amžiaus grupėse pagal lytį mažėja (9 pav.).

9 pav. Kraujo donorų pasiskirstymas pagal lytį ir amžiaus grupes*

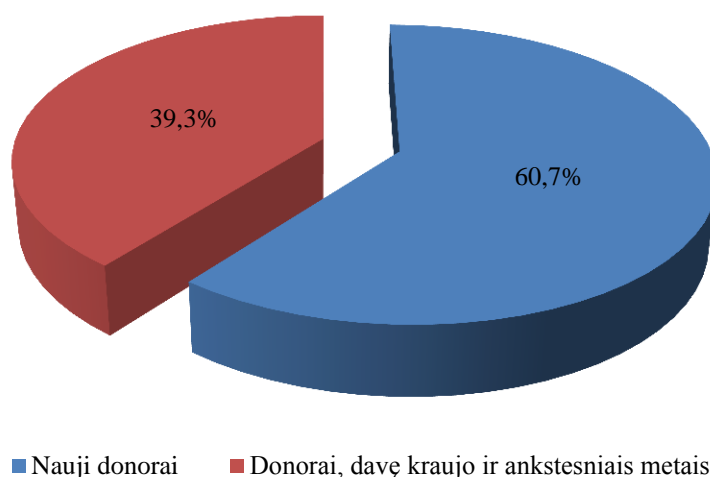
*Registro duomenys nuo 2012-06-01 iki 2013-12-31

** Gyventojų skaičius pagal amžiaus grupes ir lytį 2013 m. pradžioje

2.4. Nauji kraujo donorai

Naujų donorų imtį sudaro 2013 m. pirminiai donorai ir tie donorai, kurie 2013 m. kraujo davė pirmą, bet ne vienintelį, kartą.

Registro duomenimis, tarp 2013 m. užregistruotų 55 385 kraujo donorų daugiau kaip pusė jų – 33 623 donorai (60,7 proc.) – buvo nauji donorai, likusią dalį (39,3 proc.) sudarė donorai, kraujo davę ne tik 2013 m., bet ir anksčiau (10 pav.). 2013 m. 1000 gyventojų teko 11,4 naujų donorų ir 7,4 donorų, davusių kraujo ir anksčiau.

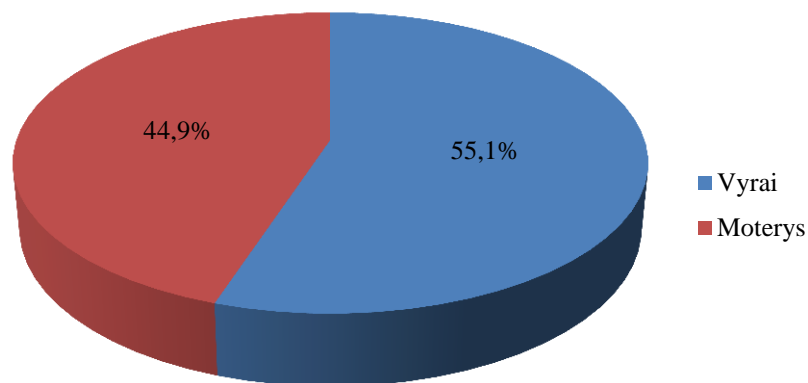
10 pav. Naujų donorų ir donorų, davusių kraujo ir ankstesniais metais, santykis 2013 m. (proc.)

Tarp 2013 m. naujų donorų vieną kartą donavo 25 353 (75,4 proc.) donorai, du kartus kraujo davė 5 594 (16,6 proc.) donorų, likusi dalis naujų donorų kraujo davė tris kartus ir daugiau, o vienas iš jų kraujo davė 12 kartų, išlaikant nustatytus minimalius laiko tarpus tarp donacijų (5 lentelė).

5 lentelė. Naujų donorų ir jų atliktų donacijų skaičius 2013 m.

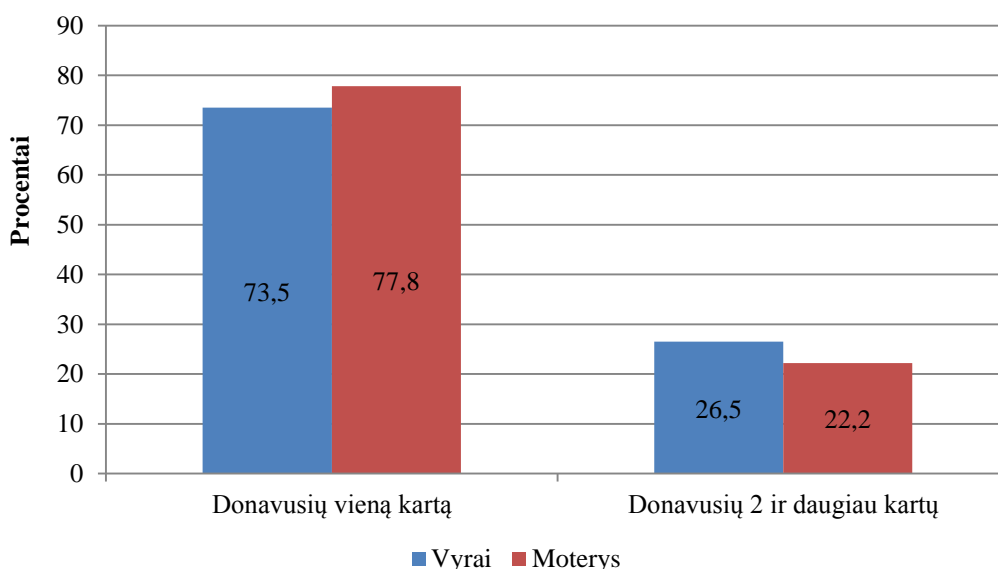
Naujų donorų skaičius	25353	5594	1832	670	147	15	8	2	1	1
Donacijų skaičius	1	2	3	4	5	6	7	9	11	12

Tarp naujų donorų vyrų buvo dešimtadaliu daugiau (55,1 proc.) nei moterų (44,9 proc.) – 18 540 vyrų ir 15 084 moterų (11 pav.).

11 pav. Naujų donorų pasiskirstymas pagal lytį 2013 m. (proc.)

Analizuojant naujų donorų procentinį pasiskirstymą pagal lytį ir donacijų skaičių, 73,5 proc. vyrų (13 624 donorų) ir 77,8 proc. moterų (11 729 donorų) kraujo 2013 m. davė vieną kartą, t. y. buvo pirminiai donoriai, du kartus ir daugiau donavo 26,5 proc. vyrų (4 916 donorų) ir 22,2 proc. moterų (3 354 donorų) (12 pav.).

12 pav. Naujų donorų pasiskirstymas pagal lytį ir jų donacijų skaičių 2013 m. (proc.)

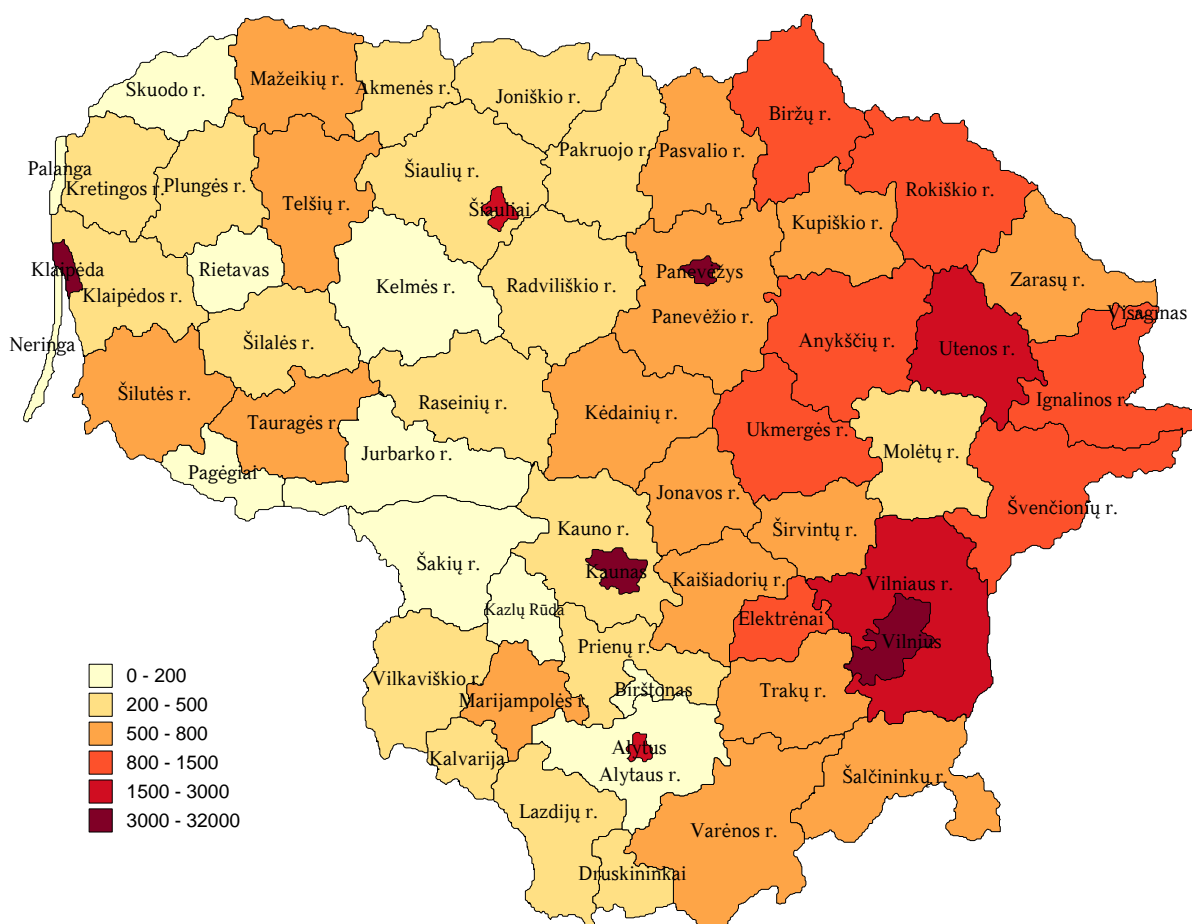
3. Donacijos Lietuvoje

Donacijų skaičius, tenkantis 1000 gyventojų, rodo šalies gebėjimą apsirūpinti krauju ir kraujo komponentais. GDBS suvestinėje ataskaitoje 2011 m. skelbiama, kad aukštą žmogaus socialinės raidos indeksą (angl. *Human Development Index – HDI*) turinčiose šalyse, prie kurių priskiriama ir Lietuva, 1000 gyventojų tenka vidutiniškai 36,4 donacijų. 2013 m. Lietuvoje 1000 gyventojų teko 30,75 donacijos.

2013 m. Registro duomenų bazėje užregistruoti 105 337 apsilankymai kraujo donorystės įstaigose, iš kurių 90 969 užregistruoti, kaip kraujo davimai. Apsilankymų buvo daugiau, nei užregistruota donacijų, nes daliai asmenų, siekusių duoti kraujo, medicininės atrankos metu kraujo donorystė buvo laikinai atidėta arba uždrausta.

3.1. Donacijų pasiskirstymas pagal savivaldybes

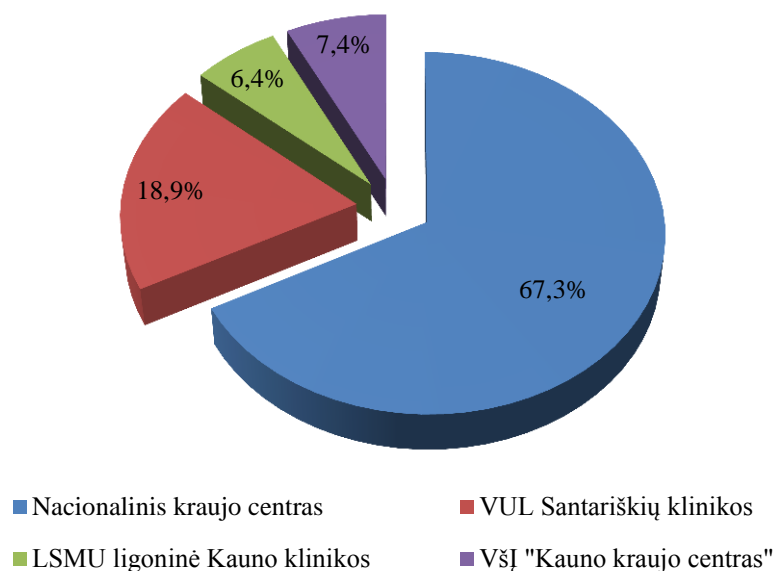
2013 m. daugiausiai donacijų užregistruota Vilniaus m. savivaldybėje – 31 173 (34,3 proc.), trečdaliu mažiau Klaipėdos m. ir Kauno m. savivaldybėse, atitinkamai 10 480 (11,5 proc.) ir 9 613 (10,6 proc.). Kitose šalies savivaldybėse atliktos donacijos (procentais) sudarė mažiau nei dešimtadalį visų užregistruotų kraujo davimų. Mažiausiai donacijų atlikta Pagėgių ir Neringos savivaldybėse (atitinkamai 43 ir 24 donacijos) (13 pav.).

13 pav. Donacijų skaičius 2013 m. pagal savivaldybes

3.2. Donacijų pasiskirstymas kraujo donorystės įstaigose

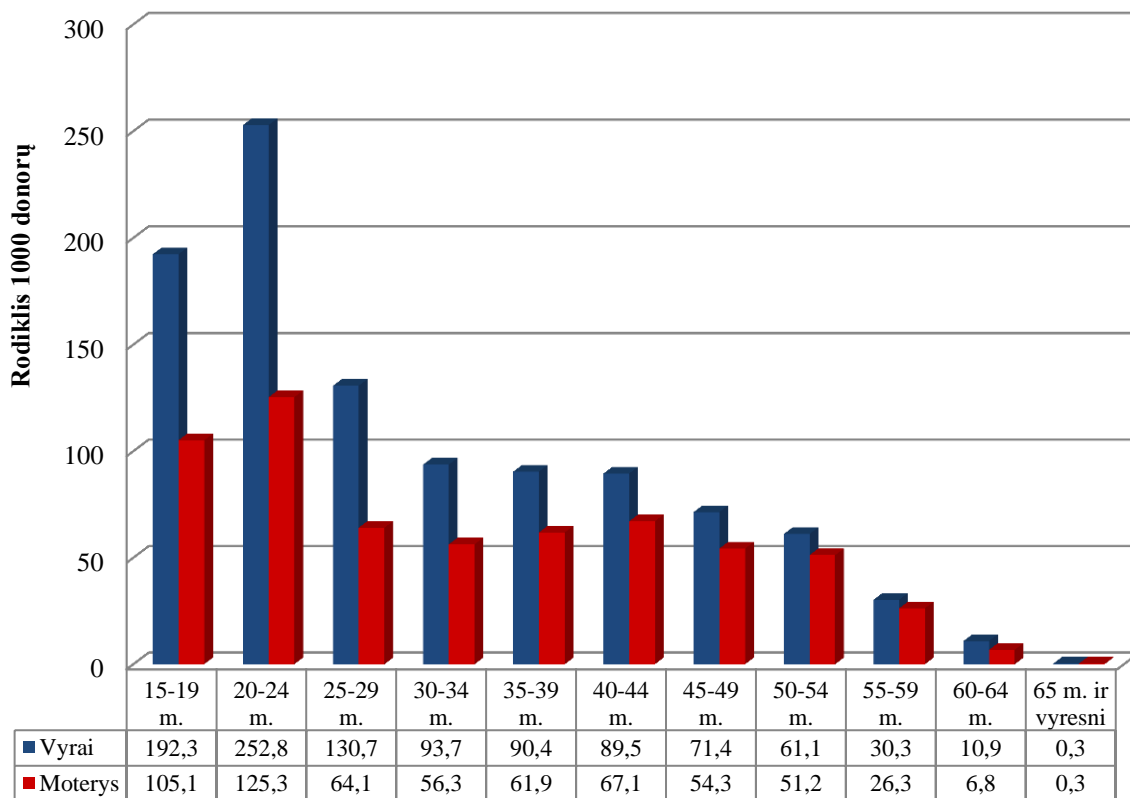
2013 m. Registrui duomenis teikė keturios KDĮ: VšĮ Nacionalinis kraujo centras, VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikos (toliau – VUL Santariškių klinikos), Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninė VšĮ Kauno klinikos (toliau – LSMU ligoninė Kauno klinikos) ir VšĮ „Kauno kraujo centras“ (pastaroji duomenis teikė iki 2013-04-26). Pagal KDĮ daugiausiai donacijų atlikta Nacionaliniame kraujo centre – 61 233 (67,3 proc.), penktadalis visų donacijų atlikta VUL Santariškių klinikose – 17 200 (18,9 proc.), LSMU ligoninėje Kauno klinikose ir VšĮ „Kauno kraujo centras“ atitinkamai 5 818 (6,4 proc.) ir 6 718 (7,4 proc.) (14 pav.).

14 pav. Donacijų pasiskirstymas kraujo donorystės įstaigose 2013 m. (proc.)

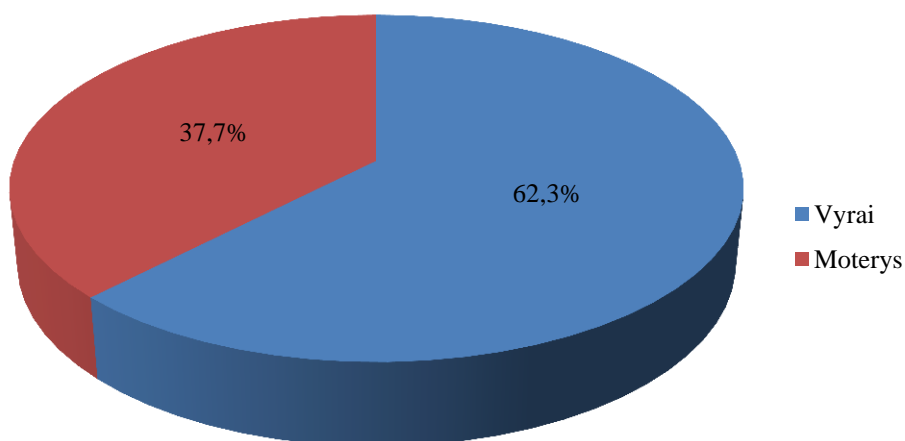
3.3. Donacijų pasiskirstymas pagal kraujo donorų amžių ir lytį

Daugiausiai kraujo davimų užregistruota 20–24 m. amžiaus grupei priklausantiems donorams, tarp kurių vyrai kraujo ar jo sudedamųjų dalių davė 14 002 kartus (252,8 donacijos/1000 donorų), moterys – 6 942 kartus (152,3 donacijos/1000 donorų). Pirmų trijų amžiaus grupių (15–19, 20–24 ir 25–29) donorų kraujo davimai sudarė beveik pusę (41,3 proc.) visų šalyje užregistruotų donacijų. Mažiausiai kraujo davimų užregistruota vyresniems nei 60 m. donorams (15 pav.).

15 pav. Donacijų pasiskirstymas pagal kraujo donorų lytį ir amžiaus grupes visų donorų tarpe 2013 m.

Analizuojant donacijų pasiskirstymą pagal donorų lytį, beveik du kartus daugiau donacijų atliko vyrai, nei moterys, atitinkamai 56 699 (62,3 proc.) ir 34 270 (37,7 proc.) (16 pav.).

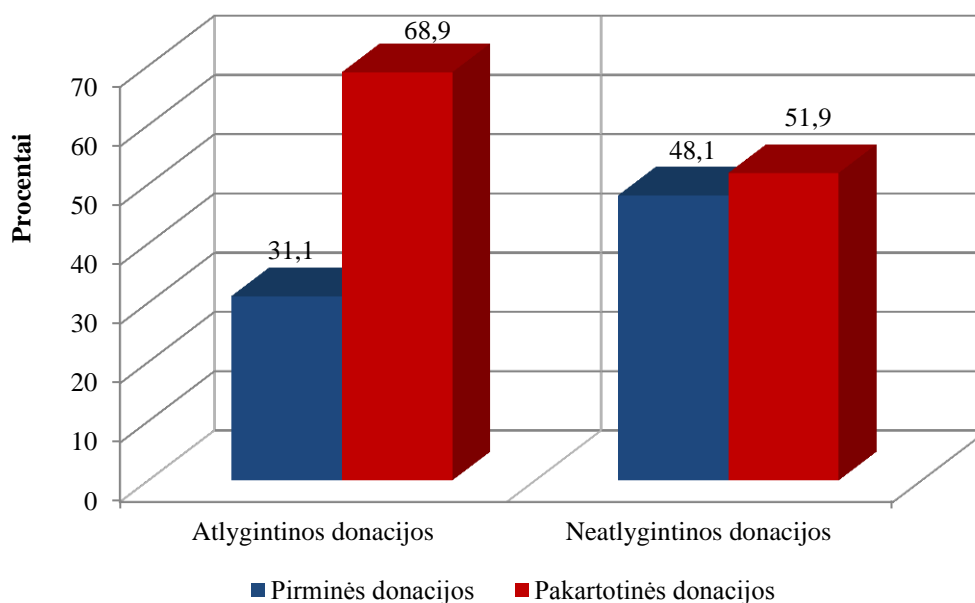

16 pav. Donacijų pasiskirstymas pagal kraujo donorų lytį 2013 m. (proc.)

3.4. Atlygintinos ir neatlygintinos donacijos

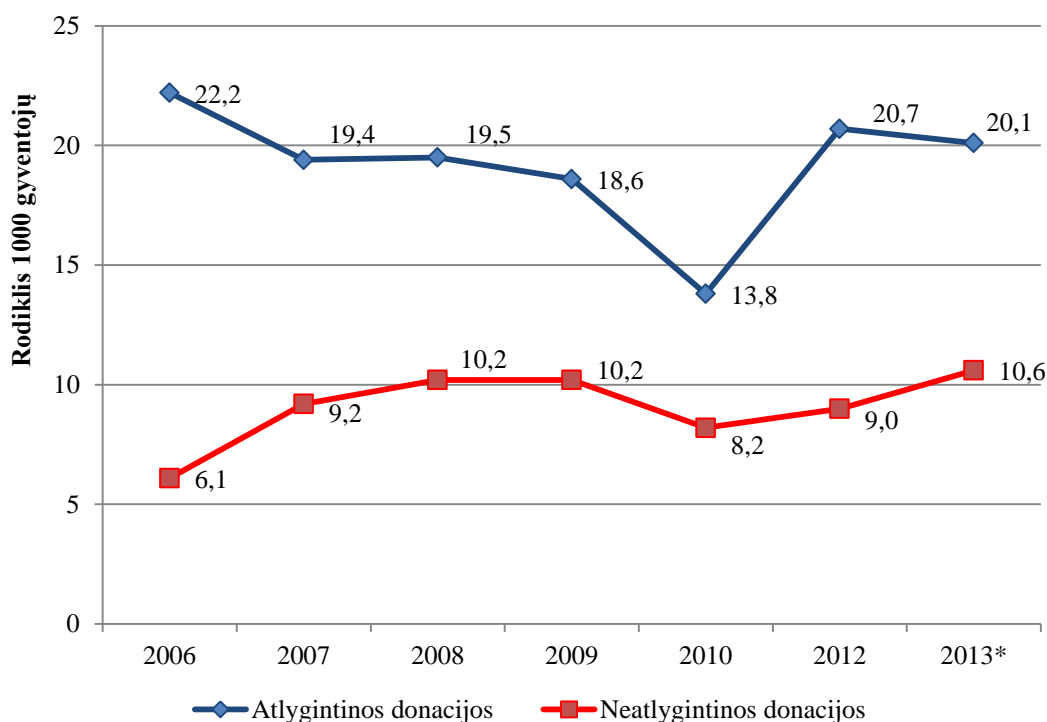
Šalyje, įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/98/EB ir rekomendacijas dėl asmens sveikatos priežiūros įstaigų aprūpinimo saugiu krauju ir kraujo komponentais, vykdoma Neatlygintinos kraujo donorystės propagavimo programa 2006–2015 m., patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1112 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. lapkričio 28 d. įsakymo Nr. V-992 „Dėl neatlygintinos kraujo donorystės propagavimo programos 2006–2015 m. patvirtinimo“ pakeitimo“. Šioje programoje pabrėžiama, kad kraują surenkant iš neatlygintinai kraujo duodančių donorų užtikrinama viena iš saugios donorystės prielaidų. Neatlygintinos kraujo donorystės programos III etapo tikslas buvo, kad iki 2013 m. gruodžio 31 d. kraujo donorystės įstaigose neatlygintinos donacijos sudarytų 38 procentus.

Registro duomenimis, 2013 m. šalyje atliktos 31 481 (34,6 proc.) neatlygintinos donacijos ir 59 488 (65,4 proc.) atlygintinos donacijos. Neatlygintinų donacijų tarpe pirminių donacijų buvo beveik tiek, kiek ir pakartotinių, atitinkamai 15 143 (48,1 proc.) ir 16 338 (51,9 proc.), atlygintinų donacijų tarpe pakartotinių buvo dvigubai daugiau negu pirminių donacijų, atitinkamai 41 008 (68,9 proc.) ir 18 480 (31,1 proc.) (17 pav.).

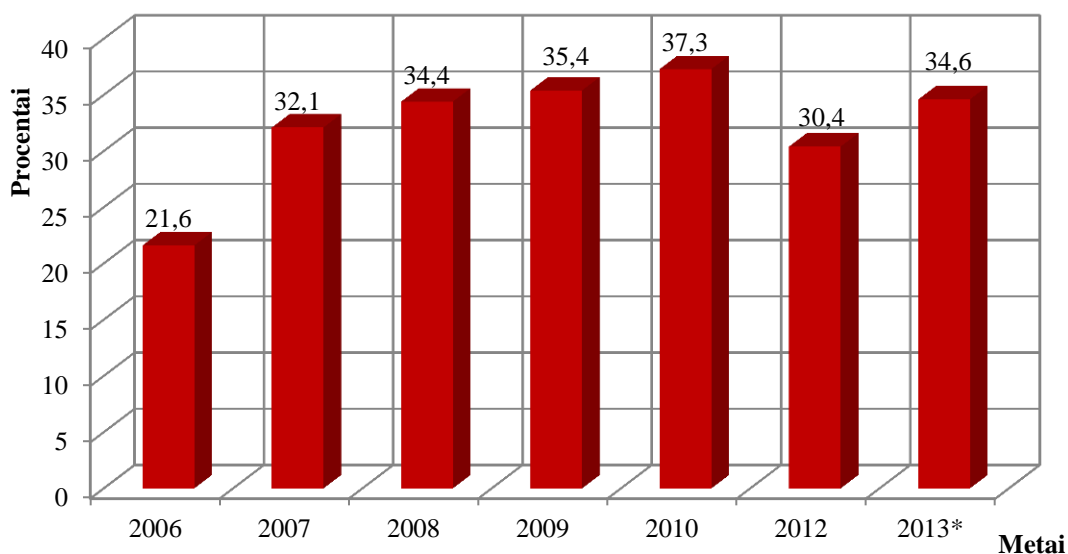

17 pav. Atlygintinų ir neatlygintinų donacijų pasiskirstymas pagal pirmines ir pakartotines donacijas 2013 m. (proc.)

Palyginus *suvestinių statistinių ataskaitų Nr. 30-1* 2006–2012 m. ir Registro 2013 m. duomenis, nuo 2012 m. stebimas neatlygintinių kraujo davimų didėjimas (18–19 pav.). 2012 m. 1000 gyventojų teko 9, 2013 m. – 10,6 neatlygintinos donacijos.

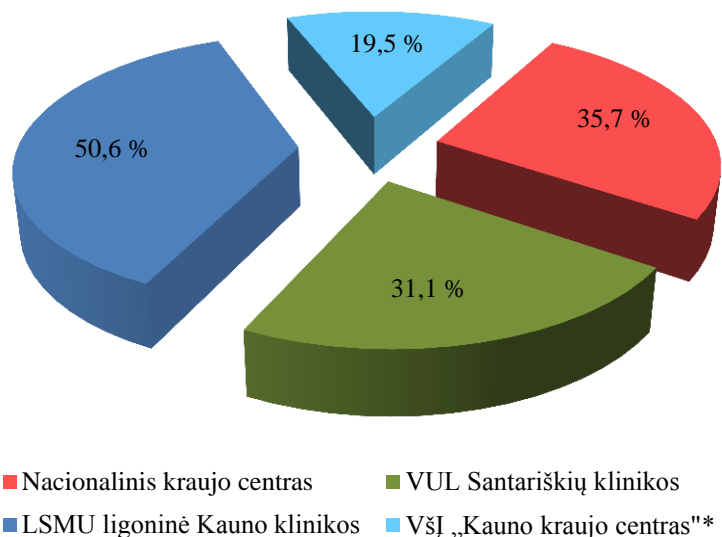

18 pav. Atlygintinių ir neatlygintinių donacijų dinamika Lietuvoje 2006–2013 m.
*2013 m. registro duomenys

19 pav. Neatlygintinių donacijų kitimas visų donacijų tarpe 2006–2013 m. (proc.)
*2013 m. registro duomenys

Registro 2013 m. duomenimis, analizuojant atskirai kiekvienoje kraujo donorystės įstaigoje užregistruotų neatlygintinių donacijų pasiskirstymą tarp visų toje įstaigoje užregistruotų donacijų, nustatyta, kad daugiausiai nemokamų kraujo davimų atlikta LSMU ligoninės Kauno klinikose (50,6 proc.), Nacionaliniame kraujo centre ir VUL Santariškių klinikų kraujo centre neatlygintinos donacijos sudarė daugiau nei trečdalį visų šiose įstaigose užregistruotų donacijų (20 pav.).

20 pav. Neatlygintinių donacijų pasiskirstymas kraujo donorystės įstaigose 2013 m. (proc.)

* VšĮ „Kauno kraujo centras“ duomenis teikė iki 2013-04-26

Analizuojant neatlygintinių ir atlygintinių donacijų pasiskirstymą pagal donorų lytį, nustatyta, kad moterys dažniau davė kraujo nemokamai (42,1 proc.) negu vyrai (30,1 proc.) (6 lentelė).

6 lentelė. Donacijų pasiskirstymas pagal donorų lytį ir atlygintinumą 2013 m.

Donorai	Donacijos				Iš viso	
	Atlygintinos		Neatlygintinos		Abs. sk.	Proc.
	Abs. sk.	Proc.	Abs. sk.	Proc.		
Vyrai	39 634	69,9	17 065	30,1	56 699	100
Moterys	19 854	57,9	14 416	42,1	34 270	100
Iš viso:	59 488	65,4	31 481	34,6	90 969	100

Nemokamų kraujo davimų ir juos atlikusių donorų pasiskirstymo analizė rodo, kad 2013 m. didžiausias nemokamų kraujo davimų skaičius, išlaikant nustatytus minimalius laiko tarpus tarp donacijų, buvo 16 neatlygintinių donacijų, kurias atliko vienas donoras, 10 kartų neatlygintinai kraujo davė taip pat vienas donoras, po penkias neatlygintinas donacijas atliko 183

donorai. Vieną neatlygintą donaciją per metus atliko 17 599 donorai, kas sudarė daugiau nei pusę (55,9 proc.) visų neatlygintų donacijų (7 lentelė).

7 lentelė. Neatlygintų donacijų ir jas atlikusių donorų skaičius 2013 m.

Neatlygintų donacijų skaičius	16	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Donorų skaičius	1	1	5	7	16	28	183	522	1208	3424	17599

2013 m. didžiausias mokamų kraujo davimų skaičius, išlaikant nustatytus minimalius intervalus tarp donacijų, buvo 22 atlygintos donacijos, kurias atliko vienas donoras, po 11 kartų kraujo mokamai davė 18 donorų. Vieną kartą per metus atlygintinai donavo 19 844 donorai, tai sudarė 33,4 proc. visų atlygintų donacijų (8 lentelė).

8 lentelė. Atlygintų donacijų ir jas atlikusių donorų skaičius 2013 m.

Atlygintų donacijų skaičius	22	21	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Donorų skaičius	1	1	7	3	7	5	7	6	7	11	18	14	23	22	38	70	710	2148	3658	7140	19844

4. Kraujo donorystės laikino atidėjimo ir uždraudimo atvejai ir priežastys

Teisę sustabdyti leidimą duoti kraują ar jo sudedamąsias dalis turi medicininę donorų atranką atliekantis gydytojas, atsižvelgdamas į donorų tinkamumo, donorystės atidėjimo kriterijus. Kraujo ir jo sudedamųjų dalių donorų atrankos kriterijai buvo nustatyti vadovaujantis 2013 metais galiojusi Sveikatos apsaugos ministro 2005 m. vasario 4 d. įsakymu Nr. V-84 „Dėl Kraujo donorų sveikatos tikrinimo tvarkos aprašo, privalomųjų tyrimų sąrašo, reikiamų sveikatos rodiklių ir Kraujo donorų apklausos anketos patvirtinimo“².

2013 m. kraujo donorų registro duomenų bazėje užregistruoti 14 897 kraujo donorystės sustabdymo atvejai, kurių tarpe 13 746 (92,3 proc.) laikino atidėjimo ir 1 151 (7,7 proc.) donorystės uždraudimo atvejų.

² Nuo 2014 m. gegužės 1 d. galioja Sveikatos apsaugos ministro 2014 m. kovo 27 d. įsakymas Nr. V-411 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. vasario 4 d. įsakymo Nr. V-84 „Dėl Kraujo donorų sveikatos tikrinimo tvarkos aprašo, privalomųjų tyrimų sąrašo, reikiamų sveikatos rodiklių ir Kraujo donorų apklausos anketos patvirtinimo“ pakeitimo“.

4.1. Kraujo donorystės laikino atidėjimo atvejai ir priežastys

Dažniausia kraujo donorystės laikino atidėjimo priežastis 2013 m. buvo hemoglobino kiekio neatitikimas normai, dėl šios priežasties kraujo donorystė donorams tam tikram laikui atidėta buvo 8 173 atvejais, kas sudarė daugiau kaip pusę (59,5 proc.) visų laikino atidėjimo atvejų (9 lentelė).

9 lentelė. Kraujo donorystės laikino atidėjimo atvejai pagal priežastis 2013 m.

Eil. Nr.	Laikino atidėjimo priežastys	Atvejų skaičius (proc.)	Eil. Nr.	Laikino atidėjimo priežastys	Atvejų skaičius (proc.)
1.	Hemoglobino kiekis neatitinka normos	8173 (59,5)	26.	Nėštumas	28 (0,2)
2.	Kitos laikino atidėjimo priežastys	1452 (10,6)	27.	Techninės kliūtys	28 (0,2)
3.	Netinkamas kraujo spaudimas	620 (4,5)	28.	Akupunktūra, išskyrus tuomet, jei ją atlieka kvalifikuotas medikas, naudojantis sterilias vienkartinės adatas	24 (0,17)
4.	Netinkamas pulso dažnis ir (arba) ritmas	406 (2,9)	29.	Prival. serolog. anti-ŽIV1,2 reaktyvus ir patvirt. neigiamas	23 (0,17)
5.	Atsisakymas duoti kraujo	376 (2,7)	30.	Nesunki chirurginė operacija	21 (0,15)
6.	Nematyti venų	359 (2,6)	31.	Prival. serologinis HBsAg reaktyvus	16 (0,12)
7.	Trombocitų kiekis neatitinka normos	255 (1,8)	32.	Netinkamas donoro amžius	14 (0,10)
8.	Tatuiravimas arba žiedų vėrimas į kūną	243 (1,8)	33.	Širdies ir kraujagyslių liga	11 (0,08)
9.	Apsvaigimas nuo alkoholinių ar kitų medžiagų	228 (1,7)	34.	Dantų gydymas	9 (0,07)
10.	Gydymas vaistais	222 (1,6)	35.	Daugiakarčiai apalpimo atvejai ar konvulsijos	9 (0,07)
11.	Leukocitų kiekis neatitinka normos	200 (1,5)	36.	Prival. HCV RNR reaktyvus	8 (0,06)
12.	Donoro taisyklių pažeidimas	157 (1,1)	37.	Aptikti inf. ligų žymenys	5 (0,04)
13.	Antieritrocitiniai AK	141 (1,0)	38.	Karščiavimas (aukšta temperatūra)	5 (0,04)
14.	Prival. serolog. anti-HCV reaktyvus ir patvirt. neigiamas	105 (0,8)	39.	Hepatito A arba hepatito B vakcinos	4 (0,03)
15.	Gripas ar kita virusinė liga	99 (0,7)	40.	Prival. HBV DNR reaktyvus	4 (0,03)
16.	Per maža kūno masė	83 (0,6)	41.	Skrandžio ir žarnyno, šlapimo ir lyties, imunologinių, metabolinės, inkstų ar kvėpavimo sistemos ligos	4 (0,03)
17.	Sunki chirurginė operacija	73 (0,5)	42.	Asimptominiai endeminių zonų lankytojai	3 (0,02)
18.	Prival. serologinis anti-HCV reaktyvus	55 (0,4)	43.	Prival. serolog. HBsAg reaktyvus ir patvirt. neigiamas	3 (0,02)
19.	Prival. serolog. anti-TP reaktyvus ir patvirt. neigiamas	50 (0,4)	44.	Kraujo komponentų transfuzija	2 (0,01)
20.	Kiti sveikatos sutrikimai	49 (0,4)	45.	Susilpninti virusai arba bakterijos	2 (0,01)
21.	Prival. serologinis anti-ŽIV1,2 reaktyvus	37 (0,3)	46.	Asmenys, dėl kurių elgsenos ar veiklos jiems kyla pavojus užsikrėsti infekcine liga, kuri gali būti perduodama per kraują	1 (0,01)
22.	Prival. HBV DNR reaktyvus ir patvirt. neigiamas	36 (0,3)	47.	Asmenys, kuriems kyla pavojus dėl artimų buitinių santykių su hepatitu B sergančiais asmenimis	1 (0,01)
23.	Prival. serologinis anti-TP reaktyvus	36 (0,3)	48.	Prival. ŽIV1 RNR reaktyvus	1 (0,01)
24.	Buvimas kardomojo kalnimo ir/ar laisvės atėmimo vietose	34 (0,2)	49.	Toksoplazmozė	1 (0,01)
25.	Endoskopinis tyrimas naudojant lanksčius instrumentus	30 (0,2)			
Iš viso					13746 (100)

4.2. Kraujo donorystės uždraudimo atvejai ir priežastys

Dažniausios kraujo donorystės uždraudimo priežastys 2013 m. buvo infekcinių ligų, t. y. hepatito C ir sifilio, žymenų (anti-HCV ir anti-T.pallidum) aptikimas donorų kraujyje (atitinkamai 403 (35 proc.) ir 164 (14,2 proc.) atvejai) (10 lentelė).

10 lentelė. Kraujo donorystės uždraudimo atvejai pagal priežastis 2013 m.

Eil. Nr.	Uždraudimo priežastys	Atvejų skaičius (proc.)	Eil. Nr.	Uždraudimo priežastys	Atvejų skaičius (proc.)
1.	Patvirt. anti-HCV teigiamas	403 (35,0)	17.	Infekcinė liga: Tuberkuliozė	9 (0,8)
2.	Patvirt. anti-TP teigiamas	164 (14,2)	18.	Piktybinės ligos	9 (0,8)
3.	Patvirt. HBsAg teigiamas	132 (11,5)	19.	Daugiakarčiai apalpimo atvejai ar konvulsijos	8 (0,7)
4.	Prival. serologinis anti-HCV reaktyvus	106 (9,2)	20.	Širdies ir kraujagyslių liga	7 (0,6)
5.	Kitos uždraudimo priežastys	50 (4,3)	21.	Infekcinės ligos	6 (0,5)
6.	Prival. serologinis HBsAg reaktyvus	40 (3,5)	22.	Patvirt. HCV RNR teigiamas	4 (0,3)
7.	Antieritrocitiniai AK	33 (2,9)	23.	Infekcinė liga: Hepatitas B	2 (0,2)
8.	Centrinės nervų sistemos liga	32 (2,8)	24.	Prival. HBV DNR reaktyvus	2 (0,2)
9.	Aptikti inf. ligų žymenys	29 (2,5)	25.	Infekcinė liga: Hepatitas C	1 (0,1)
10.	Prival. serologinis anti-TP reaktyvus	22 (1,9)	26.	Infekcinė liga: Sifilis	1 (0,1)
11.	Diabetas	21 (1,8)	27.	Infekcinė liga: Trypanosomiasis cruzi (Čago liga)	1 (0,1)
12.	Patvirt. anti-ŽIV1,2 teigiamas	16 (1,4)	28.	Ksenotransplantacijos recipientai	1 (0,1)
13.	Uždraudimas dėl donoro anamnezės	15 (1,3)	29.	Netinkamas kraujo spaudimas	1 (0,1)
14.	Prival. serologinis anti-ŽIV1,2 reaktyvus	13 (1,1)	30.	Patvirt. HBV DNR teigiamas	1 (0,1)
15.	Narkotikų vartojimas	10 (0,9)	31.	Prival. HCV RNR reaktyvus	1 (0,1)
16.	Skrandžio ir žarnyno, šlapimo ir lyties, imunologinių, metabolinės, inkstų ar kvėpavimo sistemos ligos	10 (0,9)	32.	Seksualinė elgsena	1 (0,1)
				Iš viso	1151 (100)

5. Patvirtinti infekcinių ligų žymenų atvejai tiriant donorų kraują

KDI, siekiant nustatyti kraujo perpylimo metu plintančius infekcijų sukėlėjus, donorų kraujas ištiriamas pažangiausiaisiais metodais. 2013 metais privalomų tyrimų sąrašą ir jų atlikimo tvarką reglamentavo tuo metu galiojęs Sveikatos apsaugos ministro 2005 m. vasario 4 d. įsakymas Nr. V-84 „Dėl kraujo donorų sveikatos tikrinimo tvarkos aprašo, Privalomųjų tyrimų sąrašo, Reikiamų sveikatos rodiklių ir Kraujo donorų apklausos anketos patvirtinimo“.

Kiekvienai kraujo donacijai atliekami šie tyrimai infekcinių žymenų nustatymui:

1. serologinis sifilio (anti-T.pallidum),
2. hepatito B paviršinio antigeno (HBsAg),

3. hepatito C viruso antikūnų (anti HCV),
4. virusų ŽIV–I ir ŽIV–II antikūnų (anti ŽIV 1/2),
5. virusų ŽIV–I, hepatito B ir hepatito C nukleino rūgščių amplifikacijos.

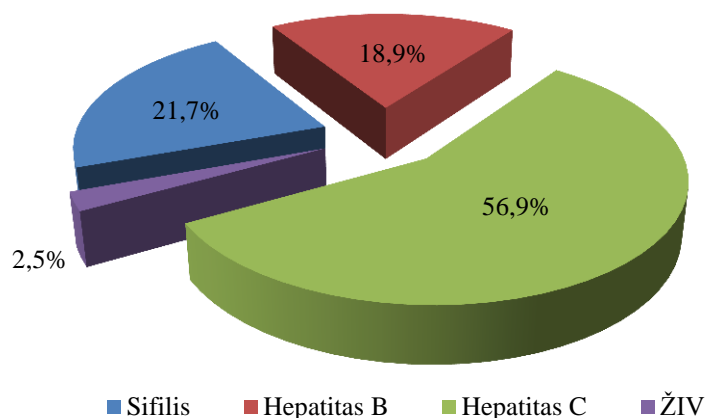
Atlikus privalomus kraujo tyrimus ir gavus teigiamus tyrimų rezultatus, t. y. donoro kraujyje aptikus infekcinių ligų žymenis, nustatyta tvarka atliekami tam tikri patvirtinamieji kraujo tyrimai. Atlikus patvirtinamuosius tyrimus ne visi privalomųjų teigiamų tyrimų rezultatai pasitvirtina.

Registro duomenimis, 2013 m., tiriant donorų kraują, atlikti 630 493 serologiniai ir nukleino rūgščių amplifikacijos (NRA) tyrimai infekcinių ligų (sifilio, hepatito B, hepatito C ir ŽIV) (toliau – infekcinės ligos) žymenų nustatymui. 682 atvejais patvirtinti infekcinių ligų žymenis. Daugiausiai patvirtinta hepatito C infekcinio žymens atvejų, mažiausiai – ŽIV (atitinkamai 388 atv. ir 17 atv.) (11 lentelė).

11 lentelė. Nustatytų ir patvirtintų teigiamų tyrimų rezultatų skaičius 2013 m.

Infekcinės ligos (žymuo)	Atliktų tyrimų skaičius, vnt.	Nustatytų teigiamų tyrimo rezultatų skaičius, vnt.	Patvirtintų teigiamų tyrimo rezultatų skaičius, vnt.
Sifilis (anti-T.pallidum)	90 623	253	148
Hepatitis B (HBsAg arba HBV-NRA)	179 956	208	129
Hepatitis C (anti-HCV arba HCV-NRA)	179 957	581	388
ŽIV (anti-ŽIV1/2 arba ŽIV 1-NRA)	179 957	101	17
Iš viso	630 493	1 143	682

Serologiniais ir NRA tyrimais patvirtintų infekcinių ligų žymenų pasiskirstymas procentais donorų kraujo bandiniuose pavaizduotas 21 paveiksle.

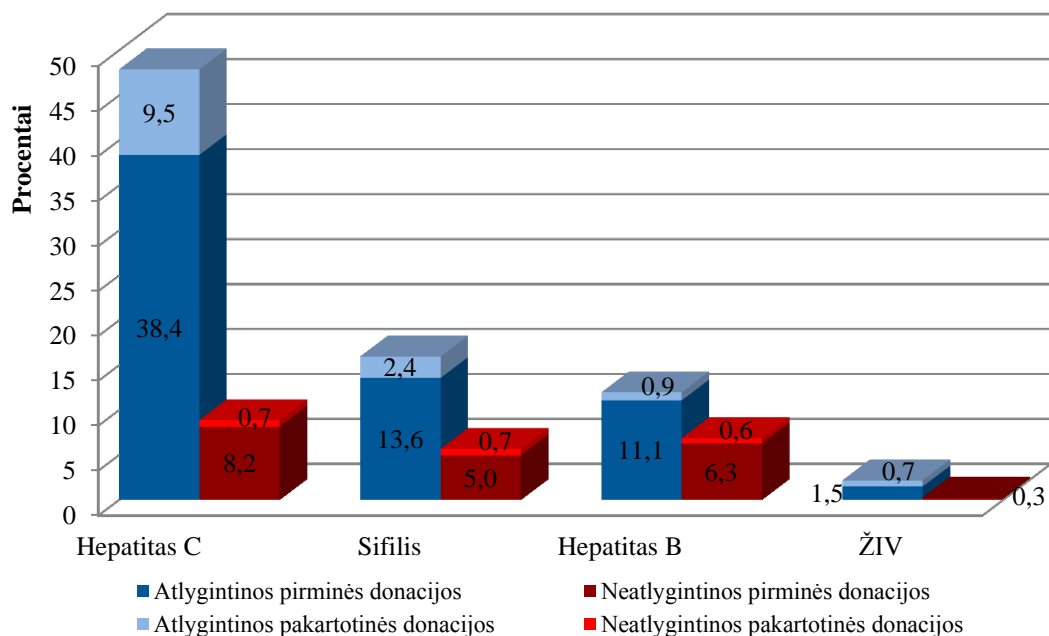
21 pav. Tyrimais patvirtintų infekcinių ligų žymenų pasiskirstymas 2013 m. (proc.)

Iš visų patvirtintų infekcinių žymenų 682 atvejų, dauguma jų patvirtinti tiriant atlygintinai duotą kraują (533 atv., 78,2 proc.), tuo tarpu neatlygintinų donacijų kraujo bandiniuose patvirtinti 149 infekcinių žymenų atvejai (21,8 proc.). Pagal patvirtintų infekcinių ligų žymenų pasiskirstymą atlygintinų ir neatlygintinų donacijų kraujo bandiniuose daugiau jų patvirtinta atlygintinų donacijų bandiniuose: hepatito C viruso patvirtintų žymenų atvejai atlygintinai duoto kraujo bandiniuose sudarė 84,3 proc. (327 atvejai), tuo tarpu neatlygintinai duoto kraujo bandiniuose jie sudarė mažiau nei penktadalį (15,7 proc.), iš visų patvirtintų ŽIV infekcijos žymenų atvejų (17 atv.) atlygintinų donacijų bandiniuose patvirtinta 15 (88,2 proc.) atvejų (12 lentelė).

12 lentelė. Patvirtintų infekcinių žymenų atvejai neatlygintinų ir atlygintinų donacijų kraujo bandiniuose 2013 m.

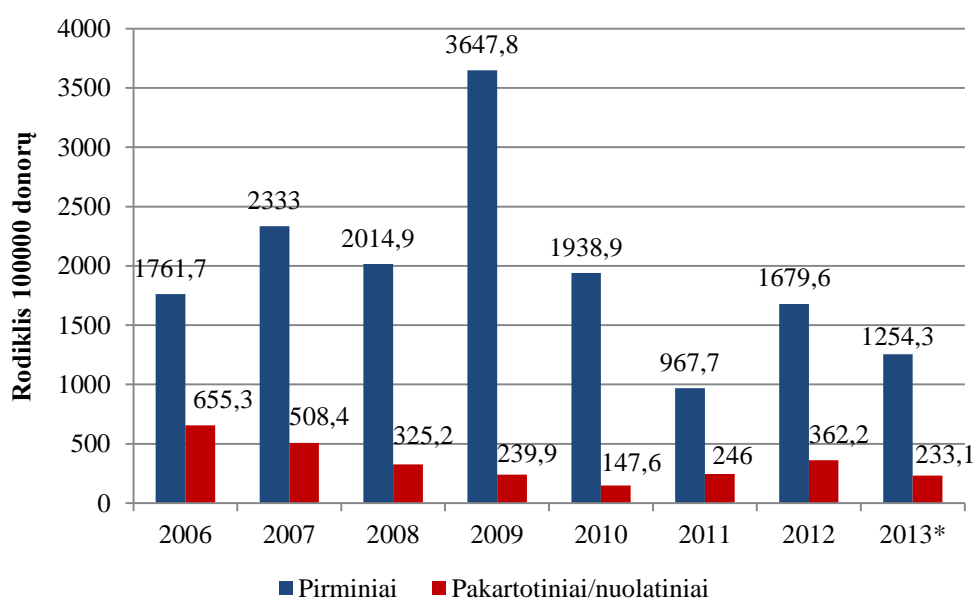
Infekcinės ligos	Patvirtintų infekcinių ligų žymenų atvejai					
	neatlygintinų donacijų kraujo bandiniuose		atlygintinų donacijų kraujo bandiniuose		iš viso	
	atvejų sk.	proc.	atvejų sk.	proc.	atvejų sk.	proc.
Hepatitas C	61	15,7	327	84,3	388	100
Hepatitas B	47	36,4	82	63,6	129	100
Sifilis	39	26,4	109	73,6	148	100
ŽIV	2	11,8	15	88,2	17	100
Iš viso	149	21,8	533	78,2	682	100

Daugiau kaip pusę visų patvirtintų infekcinių ligų žymenų sudarė hepatito C viruso žymenys (56,9 proc.), kurių tarpe 47,9 proc. patvirtinti atlygintinų ir 8,9 proc. neatlygintinų donacijų kraujo bandiniuose, mažiausiai (2,5 proc.) patvirtinta ŽIV žymenų. Analizuojant infekcinių ligų žymenų pasiskirstymą pirminėse ir pakartotinėse donacijose, daugiausiai žymenų (64,6 proc.) patvirtinta pirminių atlygintinų donacijų kraujo bandiniuose, kuriuose hepatito C viruso žymenys sudarė 38,4 proc., sifilio – 13,6 proc., hepatito B – 11,1 procentų. Pirminių neatlygintinų donacijų kraujo bandiniuose patvirtinti infekcinių ligų žymenys sudarė penktadalį visų patvirtintų žymenų (19,8 proc.), kurių tarpe hepatito C – 8,2 proc., hepatito B – 6,3 proc., sifilio – 5,0 procentų. Patvirtintų infekcinių ligų žymenų atvejų procentinis pasiskirstymas pirminių ir pakartotinių bei atlygintinų ir neatlygintinų donacijų kraujo bandiniuose pavaizduotas 22 paveiksle.

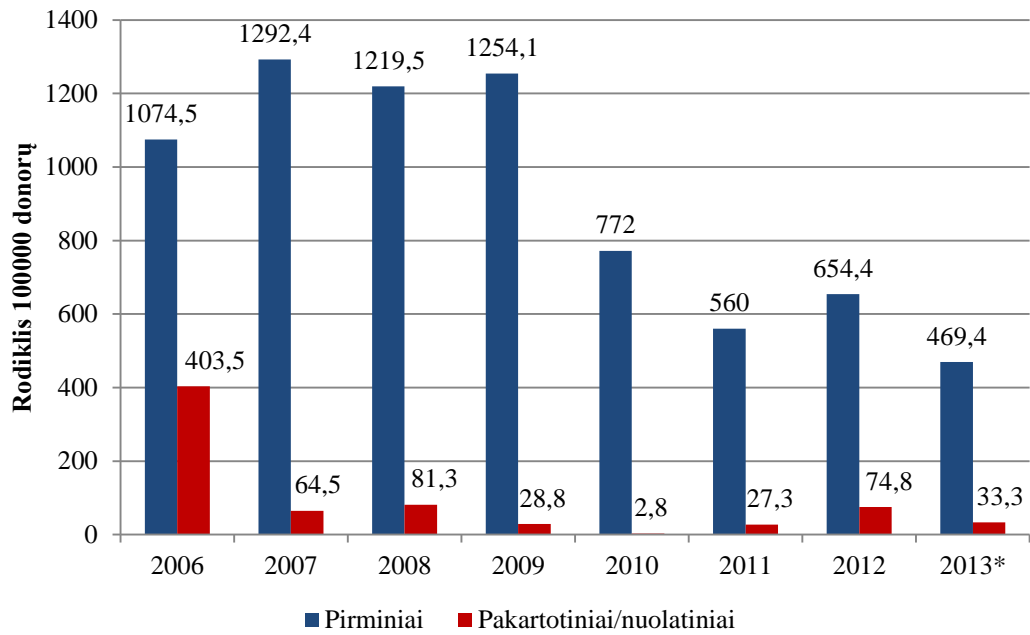
22 pav. Patvirtintų infekcinių ligų žymenų pasiskirstymas pagal atlygintinas ir neatlygintinas bei pirmines ir pakartotines donacijas 2013 m. (proc.)

Nagrinėjant patvirtintų infekcinių ligų žymenų donorų kraujyje dažnį pirminių ir pakartotinių/nuolatinių kraujo donorų tarpe Lietuvoje 2006–2013 m., visų infekcinių ligų žymenų dažnis didesnis pirminių donorų grupėse. Didžiausias stebimas hepatito C viruso žymens dažnis tarp pirminių donorų buvo 2009 metais (3647,8 atv./100000 pirminių donorų) (23 pav.). Patvirtintų infekcinių žymenų dažnis pagal infekcines ligas pirminių ir pakartotinių/nuolatinių donorų tarpe 2006–2013 metais pavaizduoti 23–26 paveiksluose. 2006–2012 m. duomenų šaltinis: *suvestinės statistinės ataskaitos Nr. 30-1*.

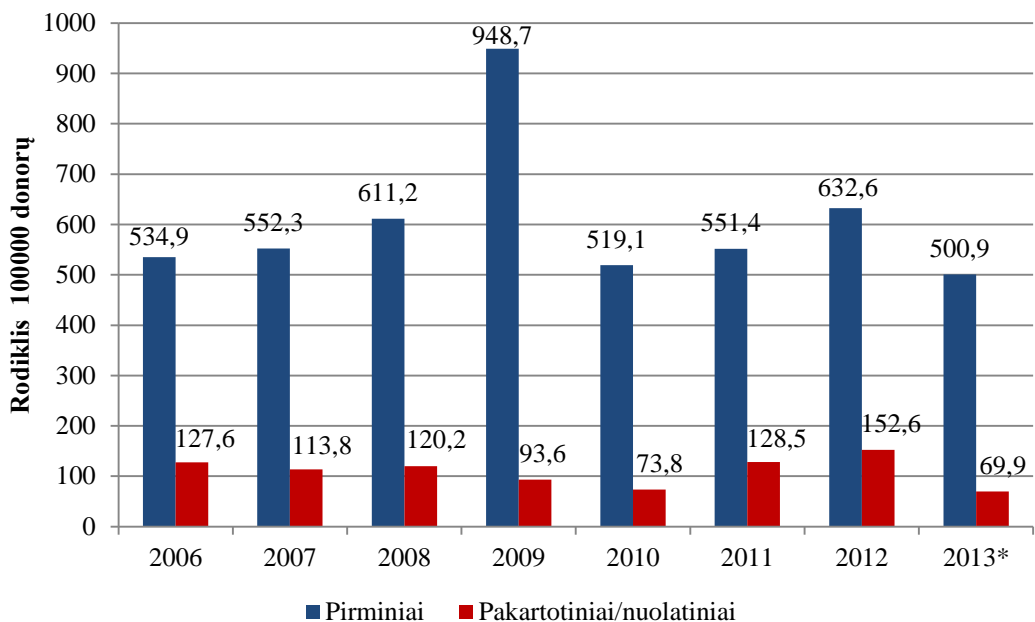

23 pav. Hepatito C viruso žymens dažnis tarp pirminių ir pakartotinių/nuolatinių donorų 2006–2013 m.

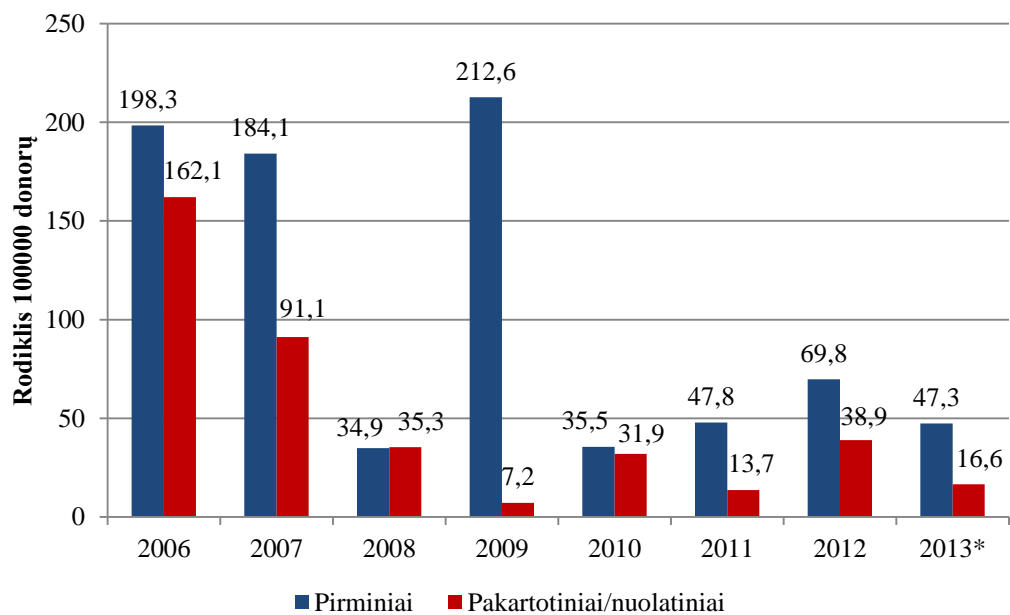
*2013 m. registro duomenys

24 pav. Hepatito B viruso žymens dažnis tarp pirminių ir pakartotinių/nuolatinių donorų 2006–2013 m.
*2013 m. registro duomenys

25 pav. Sifilio infekcijos žymens dažnis tarp pirminių ir pakartotinių/nuolatinių donorų 2006–2013 m.
*2013 m. registro duomenys

26 pav. ŽIV infekcijos žymens dažnis tarp pirminių ir pakartotinių/nuolatinių donorų 2006–2013 m.

*2013 m. registro duomenys

6. Literatūros sąrašas

1. Lietuvos Respublikos kraujo donorystės įstatymas.
2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. V-1112 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. lapkričio 28 d. įsakymo Nr. V-992 „Dėl neatlygintinos kraujo donorystės propagavimo programos 2006-2015 m. patvirtinimo“ pakeitimo“.
3. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1998 m. gruodžio 7 d. įsakymas Nr. 713 „Dėl kraujo donorų registro nuostatų patvirtinimo ir veiklos pradžios nustatymo“
4. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. vasario 4 d. įsakymas Nr. V-84 „Dėl kraujo donorų sveikatos tikrinimo tvarkos aprašo, Privalomųjų tyrimų sąrašo, Reikiamų sveikatos rodiklių ir Kraujo donorų apklausos anketos patvirtinimo“.
5. 2003 m. sausio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/98/EB, nustatanti žmogaus kraujo ir kraujo komponentų surinkimo, ištyrimo, perdirbimo, laikymo bei paskirstymo kokybės ir saugos standartus (OL L 33, 2003 2 8).
6. PSO pasaulinės duomenų bazės 2011 m. ataskaita (angl. *Global database on blood safety (GDBS) report*). Prieiga internete:
http://www.who.int/bloodsafety/global_database/GDBS_Summary_Report_2011.pdf
7. Guideline on epidemiological data on blood transmissible infections. Prieiga internete:
http://www.ema.europa.eu/docs/en_GB/document_library/Scientific_guideline/2010/10/WC500097728.pdf